

ՀԱՅ ՕԳՆՈՒԹՅԱՆ ՖՈՆԴ

Նախադպրոցական տարիքի երեխաների առողջության բարելավմանն ուղղված միջոցառումներին մոտեցումը

Համբարձում Սիմոնյան
Արին Բալայան
Աելիտա Սարգսյան

Զեկույցի բովանդակությունը

- ԱՄՆ Հայ օգնության ֆոնդ
- Ծրագրի նախաձեռնությունը, կառուցվածքը և իրականացումը
- Թիրախ համայնքներում ճամս-ճտ երեխաների հետազոտություն
- Արձանագրված արդյունքներ/դիտարկումներ, քաղված դասեր, առաջարկներ
- Ծրագրի հեռանկարները

Նախաբան

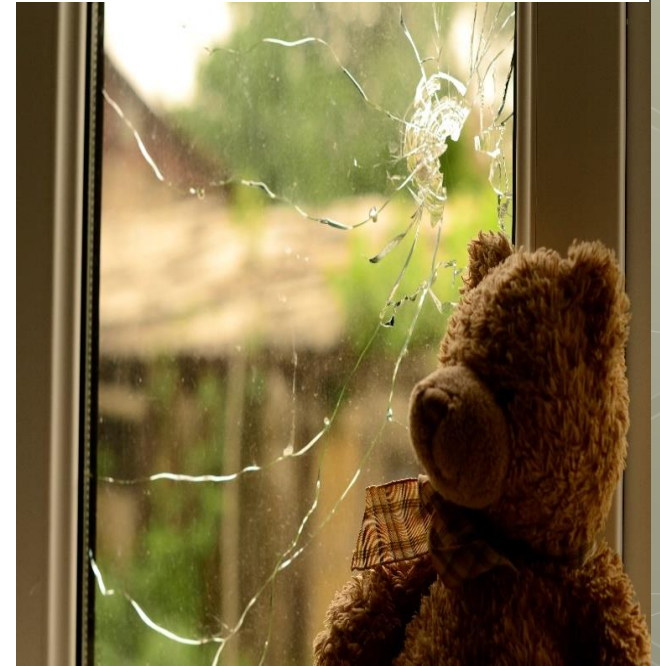
- 1988թ.՝ ԱՄՆ Հայ օգնության ֆոնդի հիմնադրումը
- 1990-ից՝ ՀՀ առողջապահական համակարգի և մասնագիտական ներուժի բարելավմանն ուղղված բազմաթիվ ծրագրեր

Նախաբան (շար.)

- Նյու Յորքի Կոլումբիա համալսարանի հետ համագործակցությունն բժշկական ծրագրերի շրջանակներում
- 2011թ.-ին՝ համագործակցություն ՀՕՏ-ի համահիմնադիր պրոֆ. Էդգար Հոսեփյանի և պրոֆ. Ռիչարդ Դեկելբաումի միջև, երեխաների թերսնուցման և աճի դանդաղման կանխմանն ուղղված ծրագրի մտահղացում

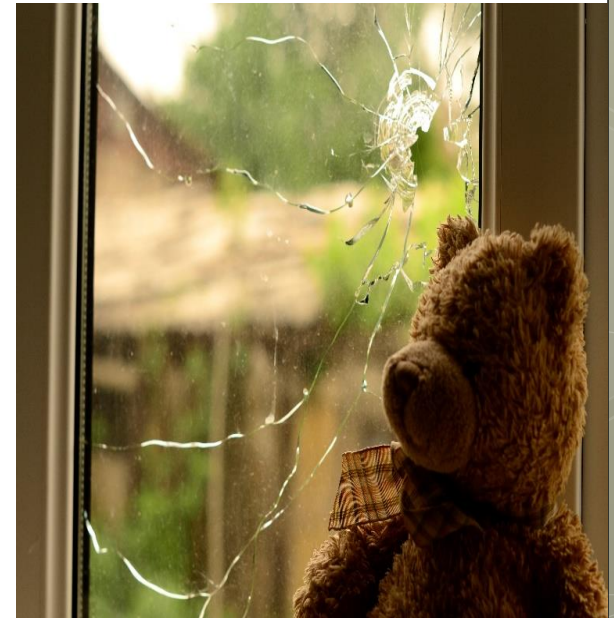
Ինչու՞ Տավուշի մարզը

- Նախադպրոցական տարիքի երեխաների մոտ սակավարյունության և աճի դանդաղման բարձր ցուցանիշ (19.0% և 16.1%)
- ՀՀ ամենախոցելի շրջաններից է՝ ազգաբնակչության սոցիալտնտեսական զարգացման և անվտանգության տեսանկյունից

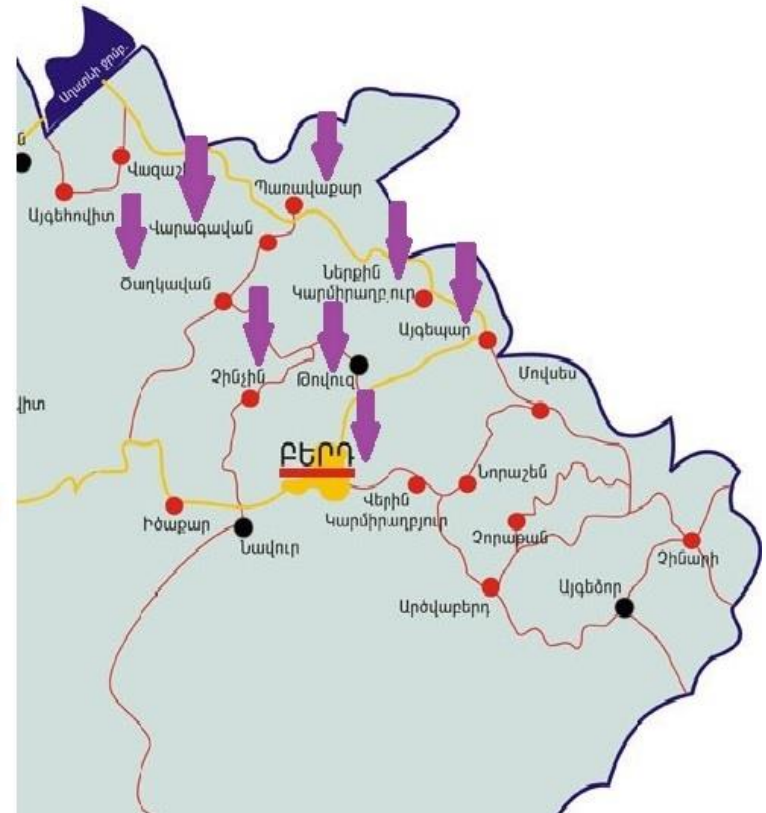

Ինչու՞ Տավուշի մարզը (շար.)

- Արական սեռի չափահաս բնակչության ժամանակավոր միգրացիայի բարձր տոկոս
- Համապատասխան աջակցության պարագայում՝ գյուղատնտեսության և արդյունաբերության որոշ ճյուղերի զարգացման հնարավորություն
- Հեռավոր և դժվարամատչելի համայնքներում ծրագրեր իրականացնելու ՀՕՖ-ի փորձառությունը

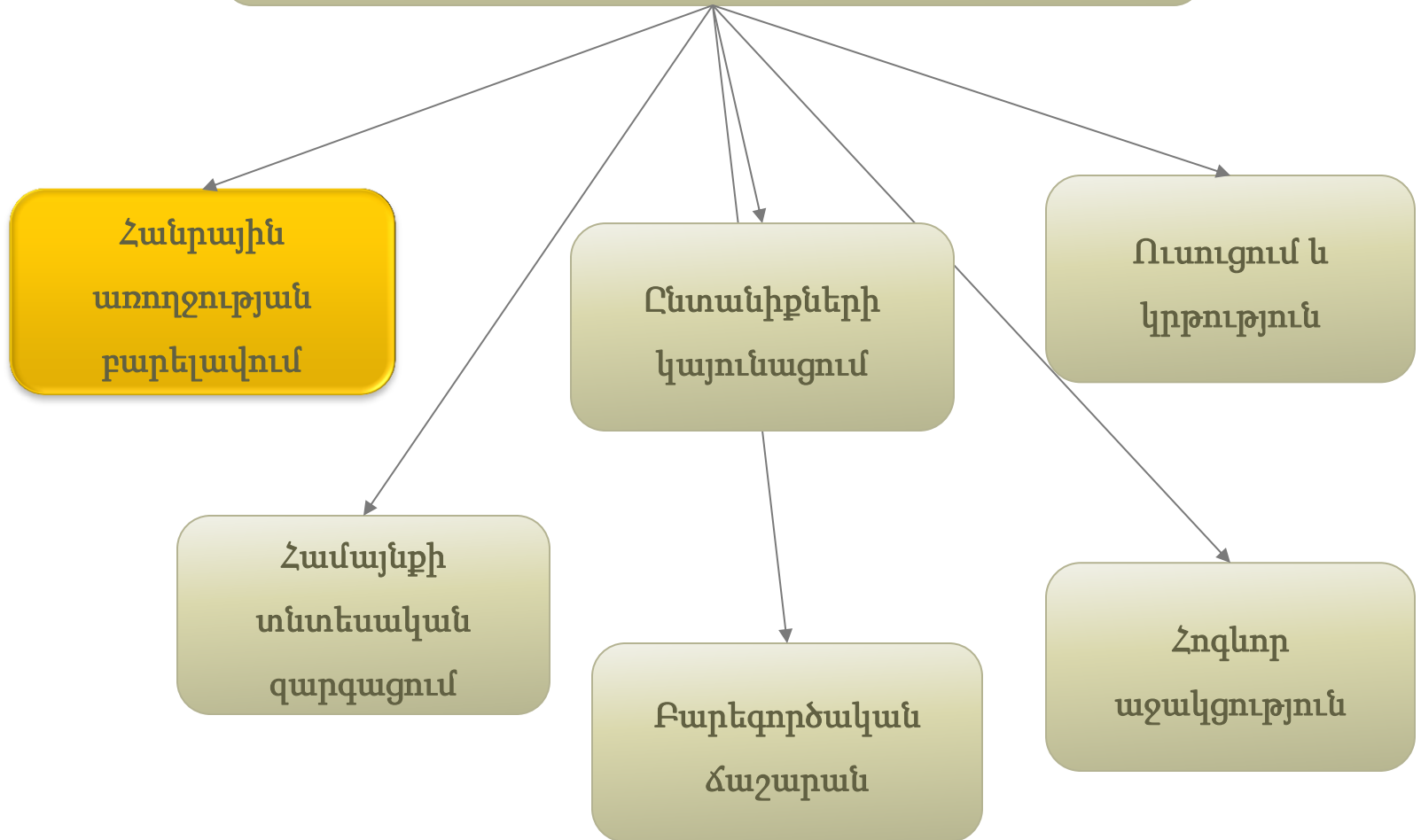
ՀՀ Տավուշի մարզ

ՀՀ Տափուշի մարզ

Աղքատության հաղթահարումը Տավուշի մարզում 2013-2018թթ

Թիրախ համայնքներ

	Համայնքի անունը	Բնակչությունը
1.	ք. Բերդ	8050
2.	գ. Պատավաքար	1728
3.	գ. Վարազավան	668
4.	գ. Վերին Ծաղկավան	860
5.	գ. Չինչին	696
6.	գ. Տավուշ	1675
7.	գ. Ներքին Կարմիրաղբյուր	1081
8.	գ. Այգեպար	602
9.	գ. Չինարի	1198

**0-6 տարեկան
1428 երեխա**

Հանրային առողջության բարելավում

Նպատակը՝

- Նպաստել թիրախ համայնքների հանրային առողջության բարելավմանը
- Նպաստել 0-6տ երեխաների բնականոն աճին և զարգացմանը
- Նպաստել առողջ սերունդ մեծացնելու նախաադրյալների ստեղծմանը

Հանրային առողջության բարելավում (շար.)

Առկա խնդիրները՝

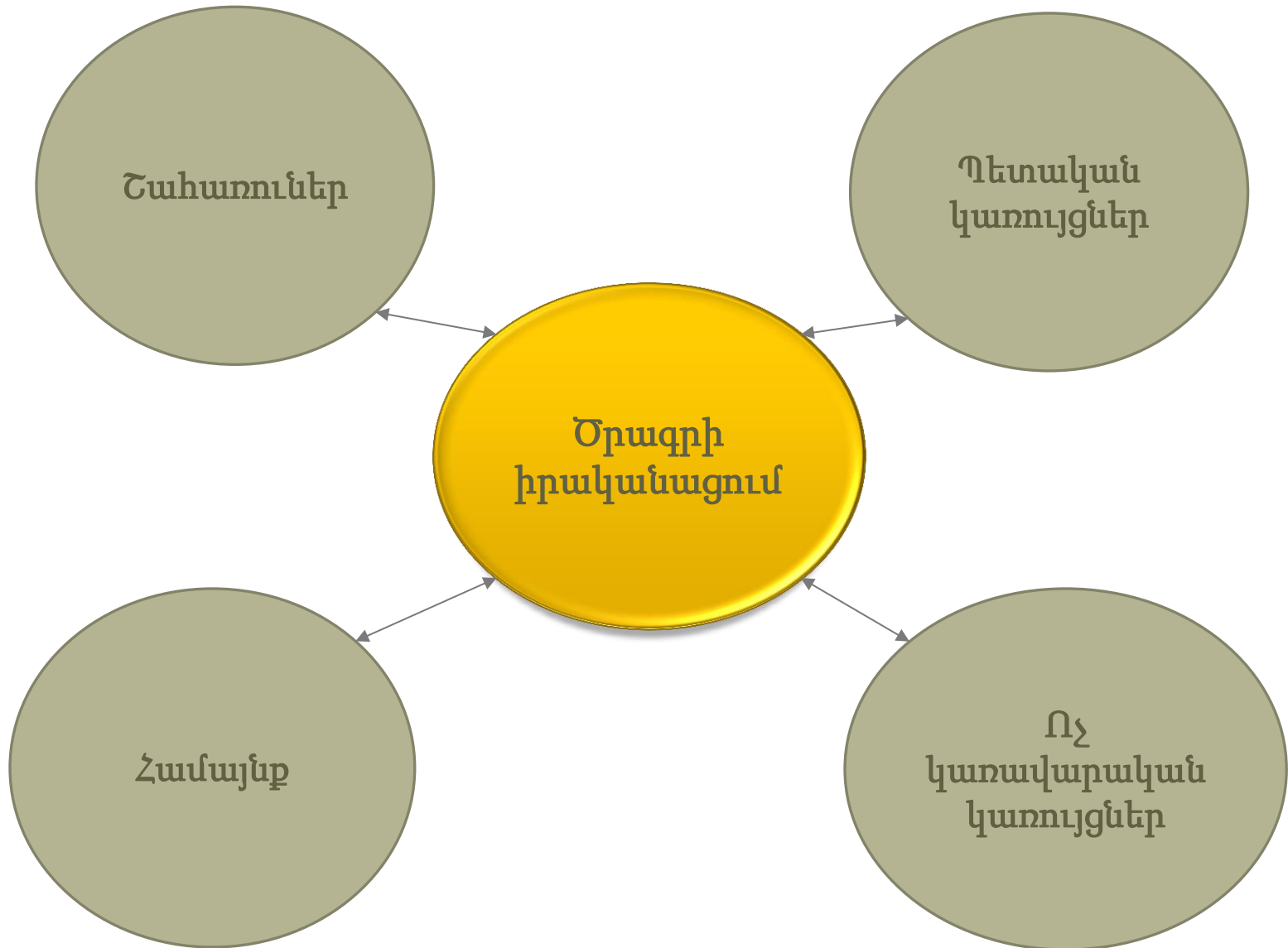
- Վաղ և նախադպրոցական տարիքի երեխաների քանակական և որակական թերանուցումը
- Սակավարյունությունը, թերանուցումը և պարագիտակրությունը՝ աճի դանդաղման հիմնական պատճառ
- Մայրերի, խնամատարների գիտելիքների պակասը՝ թերանուցման և աճի դանդաղման հնարավոր պատճառ
- Մասնագիտական ներուժի պակասը և երեխաների խնամքի հաստատությունների անբավարար պայմանները

“Տուր մարդուն ձուկ և դու
նրան կկերակրես մեկ
անգամ:

Մովորեցրու մարդուն
ձուկ բռնել և նա
կկերակրվի ողջ կյանքի
ընթացքում”:

(Չինական ասույթ)

Հանրային առողջության բարելավում (շար.)

Գործողություններ`

- Ավելացնել տեղական առողջապահական հաստատությունների կարողությունները
- ✓ Շարունակական բժշկական կրթության գործնական դասընթացներ Երևանի առաջատար կլինիկաներում
- ✓ Վաղ և նախադպրոցական տարիքի երեխաների առողջությանը վերաբերող կարճատև դասընթացներ տեղում
- ✓ Ուսուցանողի ուսուցում ծրագիր

Հանրային առողջության բարելավում (շար.)

Գործողություններ`

- Ավելացնել մայրերի, խնամատարների իրազեկությունը/գիտելիքները` վաղ և նախաադպրոցական տարիքի երեխաների առողջության վերաբերյալ
- Թիրախ համայնքներում հետազոտել ճամս-ճտ երեխաներին (արյուն, կղանք, անթրոպոմետրիա)
- Թիրախ համայնքների մանկապարտեզներում ներդնել բալանսավորված սննդակարգ

Արդյունքներ

- Մանկապարտեզներում երեխաների խնամքը և սնուցումը բարելավված է
- Հայտնաբերված 127 սակավարյունությամբ և 140 ճիճվակրությամբ երեխաներին նշանակվել է բուժում, տրամադրվել խորհրդատվություն
- Առողջապահական հաստատություններին տրամադրվել են անհրաժեշտ պիտույքներ և պարագաներ
- Վերապատրաստվել են 9 բժիշկներ, 20 բուժքույրեր
- Հանրային կրթման շրջանակներում տրամադրվել են իրազեկման նյութեր, 150 մայրերի և խնամատարների իրազեկումն ավելացել է 25.0%-ով

Քաղված դասեր, առաջարկներ

- Միջոլորտային մոտեցում և համակողմանի համագործակցություն
- Իրավիճակային և իրատեսական գնահատականներ
- Հետազոտում, հայտնաբերում, իրազեկում, կրթում և ռեսուրսների տրամադրում միաժամանակ
- Տեղական ռեսուրսների ստեղծում, ամրապնդում, ինտեգրում

Ծրագրի հեռանկարները

- Ստեղծված մոդելի կիրառումը նաև այլ համայնքներում:

**Անտենատալ խնամքի բարելավում և
թերսնուցման հաղթահարում կյանքի առաջին
1000 օրում**

Տվյալների աղբյուրները

- **International Federation of Social Workers standards on case assignment to a Social Worker**
- **Joint FAR, CARE, Armenian National Center of Small and Medium Size Enterprise Development feasibility study of comparative economic advantages of Tavush region – 2013**
- **Ministry of Health and Institutional Review Board of AUA guidance on testing children on malnutrition**
- **National Statistical Service (Armenia), Ministry of Health (Armenia), and ICF International (2005). Armenia Demographic and Health Survey 2010. Calverton, Maryland: National Statistical Service, Ministry of Health, and ICF International**
- **National Statistical Service (Armenia), Ministry of Health (Armenia), and ICF International (2012). Armenia Demographic and Health Survey 2010. Calverton, Maryland: National Statistical Service, Ministry of Health, and ICF International**
- **UNICEF definition of Child Poverty**
- **UNICEF Training Modules on Children Case Management for Social Workers**
- **WHO Recommendations on combating Child Malnutrition, 2008**
- **Դր Ռիչարդ Դեքելբաումի զեկույցը ՀՕՖ-ին Հայաստանում մանկական թերսնուցման մասին, 2011**
- **Հայաստանի կառավարության սահմանած աղքատության մակարդակի չափանիշները**
- **ՀՕՖ-ի հետազոտությունը Տավուշի մարզի աշխատուժի մասին – 2013**

Երախտագիտություն համագործակիցներին

- ԱՄՆ Կոլումբիա համալսարան- Բնակչության սնուցման ինստիտուտ
- ՀՀ Առողջապահության նախարարություն
- Տավուշի մարզպետարանի և համայնքների աշխատակազմ
- Արաբկիր ԲԿ դեռահասների առողջության ինստիտուտ
- ԵՊԲՀ Մուրացան կլինիկա
- Հայաստանի ամերիկյան համալսարան
- ՄԱԿ-ի Համաշխարհային պարենի ծրագիր ՀՀ գրասենյակ
- ՄԱԿ-ի Մանկական հիմնադրամ ՀՀ գրասենյակ
- Վորլդ Վիժն Հայաստան
- “Աշտարակ կաթ” ընկերություն

Հնորհակալություն

